

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

« 04 » 09 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИСУНОК

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020207 «Дизайн»

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково - методичної та навчальної роботи А.О.Таранник

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № 1648/17	
 (підпис)	(прізвище, ініціали)
« 04 » 09 2017 р.	

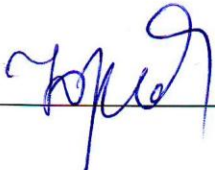
Робоча програма навчальної дисципліни «Рисунок» для студентів за напрямом підготовки 6.020207 «Дизайн».

Розробник: Прохорова Наталія Анатоліївна, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «06» вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

_____ (підпис)

Ю.В.Романенкова

© _____, 2017 рік
© _____, 2017 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни	8
III. Програма	
Змістовий модуль I. Анатомічна будова м'язів людини.	9
IV. Плани практичних занять.....	9
Змістовий модуль II. Постать людини, що стоїть.....	10
Змістовий модуль III. Постать людини, що сидить.....	11
V. Навчально-методична карта дисципліни	12
VI. Завдання для самостійної роботи	13
Карта самостійної роботи студента	14
VII. Система поточного та підсумкового контролю знань.....	15
VIII. Методи навчання.	17
IX. Методичне забезпечення курсу.	18
X. Матеріально- технічне забезпечення дисципліни.....	18
XI. Рекомендована література.....	19

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Рисунок» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва на основі освітньої програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Програма визначає обсяги знань, вмінь та навичок, які повинен опанувати бакалавр, алгоритму засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Рисунок», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності в зображенні голови людини.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є набуття базових знань з дисципліни «Рисунок». Ознайомлення з основними напрямками розвитку науки з дисципліни «Рисунок» у вивченні методів і методики роботи зі студентами, формування цілісного бачення і уявлення, розвиток художнього смаку і навичок в роботі над творчими завданнями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до профілю програми бакалавра образотворчого мистецтва формуються загальні та фахові компетентності.

Загальні компетентності: (Світоглядна, громадська, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня);

Фахові компетентності:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світової та вітчизняної шкіл з образотворчого мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників;
- володіння навичками візуального сприйняття і створення композицій, відтворення їх на полотні (папір чи інша площина) для зображення задуманого.

Результати навчання (Знання, практичні навички та вміння)

Знання: різноманітних прийомів, методів роботи над творчими завданнями з використанням особливостей національних традицій школи образотворчого мистецтва.

Практичні навички і вміння:

Уміння створювати атмосферу творчого підходу для роботи над завданням, використовуючи при цьому класичні зразки. Уміння аналізувати, визначати технічні прийоми виконання завдання та методичні прийоми наочного пояснення завдання.

Програмні результати навчання.

Готовність до фахової діяльності в галузі образотворчого мистецтва.

Здатність до науково-дослідницької діяльності у сфері мистецької діяльності.

Мисленева активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.

Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Форма контролю: поточні оцінки за виконання практичних завдань, залік.

Вказані в програмі навчально-практичні завдання необхідно розглядати як обов'язковий мінімум. Навчально-творчі завдання мають варіативний характер. Залежно від рівня підготовки студентів можна змінювати тематику завдань, а також визначати кількість годин на вивчення кожної теми. При цьому важливо зберігати дидактичні засади навчання. Практичні завдання потрібно орієнтувати на розвиток творчих здібностей студентів у процесі цілеспрямованого засвоєння прийомів, способів зображення та художньої системи.

Основою викладання курсу є виконання академічних постановок з природи та короткочасних начерків. Кожне наступне завдання ускладнюється по зростаючій за методом послідовного засвоєння закономірностей системи навчання.

Структура програми поєднує такі основні напрями діяльності:

- Теоретичну підготовку з основ рисунка.
- Практичну роботу /навчальні завдання, начерки, замальовки, та творчі роботи.
- Навчально-творчу діяльність в період виконання самостійних робіт, а також під час проходження пленерної практики.
- Самостійну роботу студентів, створення творчої роботи.

Пріоритетним у навчанні рисунка є творчий підхід педагога, зумовлений художнім методом та методично обґрунтований.

Викладання рисунка зобов'язує впроваджувати дидактичний принцип навчання, приділяти важливу увагу культурі навчання-пізнання й головного принципу дидактики художньої педагогіки – принципу наочного навчання.

Головні вимоги, які ставляться до рисунків – це реальне, правдиве зображення природи. Вони мають бути без помилок, виконані на високому професійному рівні реалістичного рисунка.

Після завершення семестру студент повинен:

- володіти знаннями та практичними навичками з рисунка постаті людини;
- володіти знаннями та навичками в роботі над портретом людини у повний зріст;
- легко орієнтуватись в теоретичних і методичних питаннях наочності і навчання, знати і володіти цими важливими засобами, які сприяють засвоєнню та закріпленню навчального матеріалу;
- знати історію методів викладання рисунка, вміти аналізувати твори мистецтва;
- володіти методикою викладання рисунка, користуючись наочними засобами в структурі навчального процесу.

Зміст програми передбачає методичне забезпечення процесу навчання рисунка, практичного опанування художньо-образної системи відображення предметних форм та явищ реального світу.

Основною умовою засвоєння навчального матеріалу предмета є виконання повного обсягу практичних завдань (аудиторних та самостійних), вивчення теоретичного матеріалу.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування особистості фахівця вищої кваліфікації.

<i>Обсяг, найменування показників</i>	<i>Галузь, напрям, освітньо-кваліфікаційний рівень</i>	<i>Характеристика навчальної програми</i>
Кількість кредитів:3	Шифр та назва галузі знань 0202 Мистецтво	Нормативна Рік підготовки – 4-й. Семестр – 7-й.
Кількість змістових модулів: 3	Шифр та назва напрямку підготовки 6.020207 Дизайн	Аудиторних занять – 60 год., з них: лекції: 2 год. Практичні заняття: 58 год.
Загальна кількість годин: 108	освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»	Модульний контроль: 6 год. Самостійна робота: 42 год. Форма контролю: Залік

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	Модульний контроль	Семестровий контроль
Змістовний модуль 1. Анатомічна будова м'язів людини.								
1.	Зображення людини. Постать	2	2	2				
2.	Чоловіча постать в русі з опорою на одну ногу	32	18		18	14		
Разом		36	20	2	18	14	2	
Змістовний модуль 2. Постать людини, що стоїть								
3.	Постать жіноча оголена, що стоїть зі спини у нескладному русі.	34	20		20	14		
Разом		36	20		20	14	2	
Змістовний модуль 3. Постать людини, що сидить								
4.	Постать натурниці в одязі, що сидить на тлі драперій.	34	20		20	14		
Разом		36	20		20	14	2	
Разом за навчальним планом		108	60	2	58	42	6	

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.

Анатомічна будова м'язів людини.

Лекція 1. Зображення людини. Постать (2 год.)

Пластика і побудова постаті людини. Аналіз анатомічної будови людини. Загальні комбінації м'язових груп, суглобів, сухожилля, що впливають на пластику постаті. Механіка людського тіла: рівновага та динаміка. Пропорції, модуль. Методика роботи над навчальним рисунком.

Методика роботи над зображенням людини в одязі. Живе бачення та абстрактне мислення – необхідні навички в роботі над натурою в одязі. Завдання навчального рисунка в зображенні постаті людини. Система спостережень за натурою та за чіткою методикою педагога. Організація простору у постановці.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття 2. Чоловіча постать в русі з опорою на одну ногу (18 год.)

Конструктивний рисунок. Формат – піваркуша. Освітлення штучне.

Постановка: чоловіча модель на тлі неясних драперій з опорою на одну ногу.

Мета: оволодіти знаннями конструктивно-структурного зображення постаті людини.

Завдання: гармонійно розташувати зображення у форматі, переконливо поставити постать на поверхню подіума, встановити пропорції постаті, вирішити рисунок об'ємно.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення постаті на аркуші.

2 етап роботи: зображення постаті за правилами конструктивної побудови, взаємозв'язок загальних форм фігури – тулуба з плечовим поясом і таза.

3 етап роботи: впевнена побудова, уточнення пропорцій, тональна проробка.

4 етап роботи: детальна проробка характерних м'язових виступів та заглиблень на поверхні людського тіла з урахуванням рухів.

5 етап роботи: етап узагальнення, єдність частин цілого, використовуючи прийом «широкого бачення» коректується уся попередня робота.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. Постать людини, що стоїть

Заняття 3. Постать жіноча оголена,

що стоїть зі спини у нескладному русі (20 год.)

Конструктивний рисунок. Формат – піваркуша. М'який матеріал.

Постановка: жіноча постать стоїть на подіумі, на тлі темних драперій, спиною до студентів, з опертям на одну ногу, піднявши руки перед собою, щоб легко прочитувався силует пластики жіночого тіла.

Мета: вчитись використовувати різні засоби зображення основних опорних точок. Розвивати вміння глибше і впевненіше відчувати форму, пластичну та анатомічну будову людини, розуміти пропорційну та об'ємну цілісність.

Завдання: закомпонувати рисунок за канонами композиції, переконливо поставити постать на площину, зробити конструктивно-просторовий та анатомічний аналіз з легкою світлотіньовою обробкою.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення постаті на аркуші.

2 етап роботи: зображення постаті за правилами конструктивної побудови, взаємозв'язок загальних форм фігури – тулуба з плечовим поясом і таза.

3 етап роботи: впевнена побудова, уточнення пропорцій, тональна проробка форми

4 етап роботи: детальна проробка характерних м'язових виступів та заглиблень на поверхні людського тіла з урахуванням рухів.

5 етап роботи: етап узагальнення, єдність частин цілого, використовуючи прийом «широкого бачення» коректується уся попередня робота.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III. Постать людини, що сидить.

Заняття 4. Постать натурниці в одязі, що сидить на тлі драперій (20 год.)

М'який матеріал. Формат – піваркуша.

Постановка: сидячи постать натурниці компонується в системі складних і яскравих кольорових контрастів. Модель одягнена в легку сукню, що добре облягає фігуру. Постанова повинна формувати естетичне, святкове сприйняття.

Мета: вчитись передавати пластичну характеристику моделі.

Завдання: слід звернути увагу на розташування складок, залежно від форми та анатомічної будови моделі. Тональне рішення обов'язкове.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення постаті на аркуші.

2 етап роботи: зображення постаті за правилами конструктивної побудови, передача сидячої пози моделі.

3 етап роботи: впевнена побудова, уточнення пропорцій, тональна проробка форми.

4 етап роботи: детальна проробка характерних м'язових виступів та заглиблень на поверхні людського тіла з урахуванням рухів.

5 етап роботи: етап узагальнення, єдність частин цілого, використовуючи прийом «широкого бачення» коректується уся попередня робота.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «РИСУНОК» - 7 семестр

Разом: 108 год., лекції – 2 год., практичні заняття – 58 год.,
самостійна робота – 42 год., поточний модульний контроль – 6 год.

Модулі	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II	Змістовий модуль III
Назва модуля	Анатомічна будова м'язів людини	Постать людини, що стоїть	Постать людини, що сидить
Кількість балів за модуль	145 балів	185 балів	165 балів
Теми лекцій	1. Зображення людини. Постаць (відвідування –1 бал)		
Теми практичних занять	2. Чоловіча постаць в русі з опорою на одну ногу (відвідування –9 балів + 90 балів за роботу)	3. Постаць жіноча оголена, що стоїть зі спини у нескладному русі. (відвідування –10 балів + 100 балів за роботу)	4. Постаць натурниці в одязі, що сидить у на тлі драперій (відвідування –10 балів + 100 балів за роботу)
Самостійна робота	Табл. 6.1 (20 балів)	Табл. 6.1 (50 балів)	Табл. 6.1 (30 балів)
Види поточного контролю	МКР № 1 (25 балів)	МКР № 2 (25 балів)	МКР № 3 (25 балів)
Підсумковий рейтинговий бал	495 балів (коефіцієнт успішності: $495 \div 100 = 4,95$)		

V. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Анатомічна будова м'язів людини.

1. Зарисовка постаті людини похилого віку 20 б.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. Постать людини, що стоїть.

2. Етюди окремих постатей і груп людей у повний зріст. (10 етюдів) 50 б.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III.

Постать людини, що сидить

3. Рисунок-начерк чоловічої постаті з натури, що сидить 30 б.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи бакалаврами, подано у вигляді табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I. Анатомічна будова м'язів людини		
1. Зарисовка постаті людини похилого віку	модульний контроль	20
Змістовий модуль II. Постать людини, що стоїть		
2. Етюди окремих постатей і груп людей у повний зріст. (10 етюдів)	модульний контроль	50
Змістовий модуль III. Постать людини, що сидить		
3. Рисунок-начерк чоловічої постаті з натури, що сидить	модульний контроль	30
<i>Разом: 42 год.</i>	<i>Разом: 100 балів</i>	

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Рисунок» оцінюються за принципом поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення подано у таблицях 6.1 – 6.3

Таблиця 6.1.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	1	1
2	Відвідування практичних занять	1	29	29
3	Робота на практичному занятті	10	29	290
4	Самостійна робота (оцінюється як творча)			100
5	МКР	25	3	75
Підсумковий рейтинговий бал				495

Таблиця 6.2.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта
Змістовий модуль № 1			Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3				
T1	T2	МКР	T3	МКР	T4	МКР			
1	119	25	160	25	140	25	495	4,95	100

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

3) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проектів.

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю перегляд
- ✓ Методичний фонд.
- ✓ Роботи студентів з фонду.

IX. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.

- ✓ Аудиторії, розраховані на роботу 12-14 студентів одночасно.
- ✓ Мольберти в комплекті для роботи студентів з натури .
- ✓ Планшети зазначеного формату.
- ✓ Софіти для освітлення натурних постановок.
- ✓ Підставки різних конструкцій і розмірів для натурних постановок.
- ✓ Предмети і драперії натюрмортного фонду.

Х. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка: учебник для студ. высш. уч. завед. / Н. Г. Ли. – М.: Эксмо, 2008. - 478 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/2659/>)
2. Ломоносова М. Т. Графика и живопись. Учеб. пособие / М.Т. Ломоносова. – М.: ООО «Издательство Астрель» ООО «Издательство АСТ.» 2003. – 202, [6] с. ил. . (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х примірниках).
3. Фрэнкс Д. Рисунок карандашом / Джин Фрэнкс; пер. с англ. Е. Ильиной. – М.: АСТ: Астель, 2007. – 63 [1] с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/1137/>)
4. Чиварди Д. Рисунок. Художественный образ в анатомическом рисовани / Д. Чиварди. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. – 168 с., илл. (Серия «Классическая библиотека художника») (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/3259/>)
5. Шерезов Е. В. Основы композиции; Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2109 «Черчение, рисование и труд» / Е.В. Шерезов. – М.: Просвещение, 1979. – 303с., ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).

Додаткова

1. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка / Ю. М. Ятченко. – К.: НАУ, 2005. – 60 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 12-ти примірниках).
2. Норлинг Э. Объемный рисунок и перспектива / Э Норлинг; пер. М. Авдониной. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 160 с., ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/229/>)

3. Лумис Э.Обнаженная натура. Руководство по рисованию / Эндрю Лумис; [пер. с англ. А. Куняева]. – М.: Эксмо, 2012. – 208 с.: ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 5-ти примірниках).